Kunngjøring Nobels fredspris 2026

Oslo 9. oktober 2026

Nobels fredspris for 2026 tildeles en person som med usedvanlig mot og integritet har vist vei i utviklingen av en global rettsorden. Årets fredsprismottager har bidratt til at krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og folkemord straffeforfølges.

Den Norske Nobelkomite har bestemt at Nobels fredspris for 2026 skal tildeles Navanethem "Navi" Pillay for hennes innsats for fred og internasjonale rettsprinsipper.

Navi Pillays virke er preget av juridisk grundighet og et stødig moralsk kompass. Pillay ble født inn i en familie av indisk tamilsk opprinnelse in Durban, Sør-Afrika, og utdannet seg til advokat. Hun ble en juridisk pioner, som sto opp mot strukturell diskriminering, raseskille, og ekskludering. Det går en klar linje fra hennes tidlige engasjement som forsvarer for Nelson Mandela og andre som sto opp mot apartheid i hjemlandet Sør-Afrika til rollen som dommer i noen av vår tids mest toneangivende internasjonale rettsprosesser.

Fredsprisvinneren har utvidet folkerettens nedslagsfelt. Hun har vært høyesterettsdommer i Sør-Afrika, dommer ved Den internasjonale straffedomstolen for Rwanda, og dommer ved Den internasjonale straffedomstolen. Hun har tjenestegjort som FNs høykommissær for menneskerettigheter og var inntil nylig leder av FNs uavhengige internasjonale granskningskommisjon for det okkuperte palestinske territoriet. I dag er hun dommer i Den internasjonale domstolen, i saken der Myanmar står anklaget for folkemord.

Gjennom sitt virke i sentrale internasjonale rettsprosesser har hun vist hvordan juridiske instrumenter kan tas i bruk for å heve terskelen for krig og vold. Navi Pillay har også bidratt til å styrke folkerettens institusjoner. Hennes uavhengighet, kompetanse og prinsippfasthet har gjort henne til en av vår tids mest respekterte folkerettsjurister.

For 125 år siden ble Nobels Fredspris delt ut for første gang. Nobelkomiteen understreket den gang betydningen av konfliktløsning gjennom internasjonal rett, et tema som har stått sentralt gjennom hele prisens historie. Folkeretten ble kraftig styrket etter andre verdenskrig, spesielt med etableringen av FNs institusjoner. Kjernen er at varig fred må bygges på rettslige prinsipper, ikke på den sterkestes vilje eller gjennom en skjør maktbalanse. De neste tiårene kom flere viktige mekanismer på plass. Arbeidet fikk ytterligere kraft etter den kalde krigens slutt.

THE NORWEGIAN NOBEL INSTITUTE
Henrik Ibsens gate 51
0255 Oslo
Norway
Tel.: +47 22 12 93 00
E-mail: postmaster@nobelpeaceprize.org
www.nobelpeaceprize.org

Den regelbaserte internasjonale ordenen har imidlertid aldri vært fullkommen. De sterkeste maktene har ofte unndratt seg sitt ansvar. I praksis har folkeretten gitt forskjellige utfall, avhengig av hvem som er anklaget eller hvem som er offer.

Likevel har vi sett at stadig flere konflikter blir håndtert ved hjelp av diplomati, traktater og rettslige mekanismer, snarere enn gjennom trusler, vold og krig. Flere og flere har kommet til den samme erkjennelsen: folkeretten utgjør en grunnpilar for en fredeligere verden.

I en tid preget av eksistensielle utfordringer, med flere kriger og konflikter enn på lenge, er internasjonal rett ikke lenger bare et supplement til fred og sikkerhet, men snarere en uunnværlig forutsetning.

Likevel er det internasjonale rettssystemet under sterkt press og flere av dets institusjoner er under angrep. Vi ser en dramatisk dreining mot maktpolitikk, der rettslige rammer svekkes og respekten for lov og rett uthules. Når rett erstattes av makt, så undergraves forutsigbarhet, tillit og fredelig sameksistens.

Med denne prisen ønsker Den norske Nobelkomite å minne verden om at rettsssystemet, både nasjonalt og internasjonalt, er selve ryggraden i et system som sikrer fred og ikke-voldelig konfliktløsning. Fred forutsetter rett.

Historien har vist oss at en verden uten internasjonale rettsprinsipper er urettferdig, uklok og umenneskelig. Dommerne som vokter den tynne røde linjen mellom orden og kaos har derfor gjort seg fortjent til vår hyllest. Når disse dommerne nå sanksjoneres og rettsinstitusjonene angripes, da trenger vi mennesker med mot, visjoner og besluttsomhet, egenskaper som Navi Pillay viser gjennom sin innsats på dommerbenken.

Navi Pillay har stilt stater og statsledere til ansvar og bragt håp til ofre for vold og konflikt. I alle de rollene hun har stått i, så har hun understreket både individers og staters ansvar stilt overfor internasjonale regelverk, og hun har bidratt aktivt til å definere normer og rettsprinsipper. Da Den internasjonale straffedomstolen for Rwanda avgjorde at voldtekt og seksualisert vold utgjorde forbrytelser mot menneskeheten, så vel som folkemord, så spilte hun en sentral rolle. I det samme rettsoppgjøret var Pillay også instrumentell for et annet viktig gjennombrudd: for første gang sto noen på tiltalebenken for å ha medvirket til folkemord ene og alene gjennom å utøve propaganda.

Nobels fredspris 2026 til Navi Pillay springer direkte ut av Alfred Nobels testamente. Hun fremmer brorskap mellom folkene og gir innhold, retning og begrunnelse for vår tids fredskonferanser gjennom systematisk å arbeide for bruk av tribunaler for fred og rettferdighet.

Navi Pillay er en av vår tids fremste forsvarere av internasjonale rettsprinsipper. Hennes virke minner oss om behovet for at den internasjonale rettsorden må støttes, forsterkes og videreutvikles. Navi Pillay sitt engasjement for rettferdighet og menneskeverd er en kilde til håp og inspirasjon for alle som arbeider for en fredeligere verden.